

Az 1978. évi spanyol Alkotmány 117. cikke kimondja, hogy az ország bíróságainak szervezeti és működési alapja az egységes ítélkezés elve.

A spanyol jogrendszerben a rendes bíróságok négy jogterület szerint oszlanak meg: polgári bíróságok, büntetőbíróságok, közigazgatási bíróságok és szociális, illetve munkaügyi bíróságok.

A rendes bíróságok négy területe mellett a spanyol jogrendszer ismeri a katonai bíráskodást is, amely szerves része az állami bírósági rendszernek (*Poder Judicial del Estado*), és amelyet kizárólag a törvény által létrehozott katonai bíróságok gyakorolnak.

Az egyes jogterületek rendes bíróságai és a katonai bíróságok közötti hatásköri vitákat a Legfelsőbb Bíróság (*Tribunal Supremo*) külön tanácsa – a Joghatósági Összeütközések Tanácsa (*Sala de Conflictos de Jurisdicción*) – bírálja el, amelynek tagja a Legfelsőbb Bíróság elnöke, a Legfelsőbb Bíróság összeütközéssel érintett területek szerinti tanácsainak két bírója és a Katonai Ügyek Tanácsának (*Sala de lo Militar*) két bírója; ezek mindegyikét az Általános Igazságszolgáltatási Tanács (*Consejo General del Poder Judicial*) teljes ülése jelöli ki.

Az egyes jogterületek rendes bíróságai közül egyes bíróságok adott tárgykörre specializálódhatnak. Ilyenek például a nők elleni erőszakkal foglalkozó bíróságok, a kereskedelmi bíróságok, a büntetésvégrehajtás területén különös feladatokat ellátó bíróságok és a fiataloké bíróságai.

A bíróságokról szóló sarkalatos törvény (*Ley Orgánica del Poder Judicial*– LOPJ) az alábbi szakosított bíróságokat alakította ki:

KERESKEDELMI BÍRÓSÁGOK

A 2004. szeptember 1. óta működő kereskedelmi bíróságok (*Juzgados de lo Mercantil*) szakosított bíróságok. Ezek a polgári bírósági rendszer részét képezik.

ILLETÉKESSÉG

Általánosságban minden tartományban működik legalább egy kereskedelmi bíróság – a tartomány fővárosában –, amely az egész tartományban illetékes. Kereskedelmi bíróságot a tartomány fővárosától eltérő olyan falvakban vagy városokban is létre lehet hozni, amelyekben a lakosság mérete, az ipari vagy kereskedelmi központok fennállása vagy a gazdasági tevékenység ezt indokoltá teszi. E bíróságok illetékességi területét az adott helyzet igényei szerint alakítják ki.

A kereskedelmi bíróságok illetékességi területe ugyanazon autonóm közösség két vagy több tartományára is kiterjedhet.

HATÁSKÖRÖK

A kereskedelmi bíróságok tárgyalják a **fizetéseképtelenséggel** kapcsolatos ügyeket, a vonatkozó törvény rendelkezései szerint.

A **kereskedelmi bíróságok tárgyalják továbbá többek között** a polgári bíróságok hatáskörébe tartozó következő ügyeket: a tisztességtelen versennyel, az ipari tulajdonnal, a szellemi tulajdonnal és a reklámozással kapcsolatos kereseteket, valamint a kereskedelmi társaságok és szövetkezetek szabályozása alapján az e bíróságok előtt indított valamennyi keresetet.

A kereskedelmi bíróságok hatáskörébe tartozik a hatáskörükbe tartozó ügyekkel kapcsolatos **külföldi ítéletek, valamint bírósági és választottbírói határozatok elismerése és végrehajtása**, kivéve, ha a nemzetközi szerződések és más szabályok azt más bíróság hatáskörébe utalják.

FELLEBBEZÉSEK

A kereskedelmi bíróságok elsőfokú határozatai ellen benyújtott, jogszabályban meghatározott fellebbezéseket a tartományi törvényszékek tárgyalják, kivéve a munkajogi kérdésekre vonatkozóan a fizetéseképtelenségi ügyekben hozott határozatok elleni fellebbezéseket, amelyekben a LOPJ alapján a bíróság egy vagy több e célra szakosodott szekciója jár el.

Egyéb fellebbezésekkel a LOPJ rendelkezései szerint, az ott meghatározott esetekben lehet élni.

KÖZÖSSÉGI VÉDJEGBÍRÓSÁGOK

A közösségi védjegy bíróságok (*Juzgados de Marca Comunitaria*) Alicante kereskedelmi bíróságai, amelyek kizárólagos hatáskörrel rendelkeznek mindazon ügyek elsőfokú elbírálására, amelyeket a közösségi védjegyről szóló, 1993. december 20-i 40/94/EK tanácsi rendelet és a közösségi formatervezési mintáról szóló, 2001. december 12-i 6/2002/EK tanácsi rendelet alapján indítanak.

Fenti hatáskörük gyakorlásakor az említett bíróságok illetékessége Spanyolország teljes területére kiterjed, és kizárólag e minőségükben megnevezésük közösségi védjegy bíróság.

Ezek a polgári bírósági rendszer részét képezik.

Hasonlóképpen, kizárólag az Alicantei Tartományi Törvényszék szakosodott szekciója vagy szekciói tárgyalják másodfokon mindazokat a fellebbezéseket, amelyeket a közösségi védjegyről szóló, 1993. december 20-i 40/94/EK tanácsi rendelet 101. cikke és a közösségi formatervezési mintáról szóló, 2001.

december 12-i 6/2002 tanácsi rendelet alapján nyújtottak be. Fenti hatáskörük gyakorlásakor az említett bíróságok illetékessége Spanyolország teljes területére kiterjed, és kizárólag e minőségükben megnevezésük közösségi védjegy bíróság.

BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁSI BÍRÓSÁGOK

A büntetés-végrehajtási bíróságok (*Juzgados de Vigilancia Penitenciaria*) az általános büntetés-végrehajtási törvény (*Ley General Penitenciaria*) által előírt bírósági feladatokat látják el, a szabadságvesztések és a biztonsági intézkedések végrehajtásával, a büntetés-végrehajtási hatóságok fegyelmi jogkörének joghatósági ellenőrzésével és a büntetés-végrehajtási intézetekben fogva tartottak jogainak és kedvezményeinek védelmével, valamint a jogszabályok által előírt egyéb kérdésekkel kapcsolatban. E bíróságok a büntető bírósági rendszer részét képezik.

ILLETÉKESSÉG

A büntető bírósági rendszerben minden tartományban egy vagy több büntetés-végrehajtási bíróság működik.

Madridban egy vagy több központi büntetés-végrehajtási bíróság működik, amelyek illetékessége Spanyolország egész területére kiterjed.

HATÁSKÖRÖK

A büntetés-végrehajtási bíróságok az általános büntetés-végrehajtási törvény által előírt bírósági feladatokat látják el, a szabadságvesztések és a biztonsági intézkedések végrehajtásával, a büntetés-végrehajtási hatóságok fegyelmi jogkörének felülvizsgálatával és a büntetés-végrehajtási intézetekben fogva tartottak jogainak és kedvezményeinek védelmével, valamint a jogszabályok által előírt többi kérdéssel kapcsolatban.

FELLEBBEZÉSEK

A büntetés-végrehajtási bíróságok elsőfokú határozatai ellen benyújtott jogszabályban meghatározott fellebbezéseket a tartományi törvényszékek tárgyalják.

Egyéb fellebbezésekkel a LOPJ rendelkezési szerint, az ott meghatározott esetekben lehet élni.

FIATALKORÚAK BÍRÓSÁGAI

ILLETÉKESSÉG

Minden tartományban működik legalább egy fiatalkorúak bírósága (*Juzgado de Menores*) – a tartomány fővárosában – amely az egész tartományban illetékes.

Madridban működik a fiatalkorúak központi bírósága, amelynek illetékessége egész Spanyolországra kiterjed, és amely a fiatalkorúak büntetőjogi felelősségét szabályozó jogszabályok által előírt ügyekben jár el.

HATÁSKÖRÖK

A fiatalkorúak bíróságainak hatásköre a 14 és 18 év közötti személyek által elkövetett állítólagos bűncselekmények elbírálására terjed ki.

A fiatalkorúak bíróságainak bírái ellájtják azokat a feladatokat, amelyeket a jogszabályok a bűncselekménynek minősülő cselekményeket elkövető fiatalkorúak kapcsán rögzítenek, valamint ellájtják a jogszabályok által számukra a fiatalkorúak kapcsán előírt feladatokat.

FELLEBBEZÉSEK

A fiatalkorúak bíróságainak elsőfokú határozatai ellen benyújtott jogszabályban meghatározott fellebbezéseket a tartományi törvényszékek tárgyalják.

Egyéb fellebbezésekkel a LOPJ rendelkezési szerint, az ott meghatározott esetekben lehet élni.

A NŐK ELLENI ERŐSZAKKAL FOGLALKOZÓ BÍRÓSÁGOK

ILLETÉKESSÉG

Minden körzetben működik legalább egy nők elleni erőszakkal foglalkozó bíróság (*Juzgado de Violencia sobre la Mujer*) – a tartomány fővárosában – amely az egész tartományban illetékes. Ezek a székhelyük nevét viselik.

A kormány az Általános Igazságszolgáltatási Tanács javaslatára, illetve adott esetben, amennyiben a bíróságok igazgatását valamely autonóm közösségre ruházták, az autonóm közösség kormányának jelentése alapján királyi rendelettel kiterjesztheti valamely nők elleni erőszakkal foglalkozó bíróság illetékességi területét a tartomány két vagy több körzetére.

Az Általános Igazságszolgáltatási Tanács a kormányzótanácsok (*Salas de Gobierno*) jelentése alapján egyetérthet azzal, hogy e bíróságok esetében, amennyiben szükséges, az ügyteher függvényében az e bíróságok által tárgyalta ügyekben a helyzettől függően az elsőfokú és előzetes vizsgálati bíróságok (*Juzgado de Primera Instancia e Instrucción*) vagy helyi büntetőbíróság (*Juzgado de Instrucción*) járjon el.

Azokban a bírósági körzetekben, amelyekben csak egy elsőfokú és előzetes vizsgálati bíróság működik, ennek hatáskörébe tartozik a nők elleni erőszakkal foglalkozó bíróságok hatáskörébe tartozó ügyek lefolytatása.

E bíróságok a büntető bírósági rendszer részét képezik.

HATÁSKÖRÖK

A nők elleni erőszakkal foglalkozó bíróságok a büntetőbíráskodás területén minden esetben a büntetőeljárásról szóló törvényben (*Ley de Enjuiciamiento Criminal*) előírt eljárásoknak és fellebbezéseknek megfelelően járnak el, például a következő ügyekben:

a büntetőjogi felelősség vizsgálata a büntető törvénykönyv (*Código Penal*) egyes címeiben meghatározott emberölés, magzatelhajtás, testi sértés, magzatnak okozott sérülés, személyi szabadság megsértése, az erkölcsi integritást, a szexuális szabadságot, valamint a magánélethez való jogot, illetve a személyes imázst és hírnevet sértő bűncselekmények, és minden más, erőszakkal vagy fenyegetéssel elkövetett bűncselekmény, amennyiben annak sértettye az együttélés fennállásától függetlenül az elkövető felesége vagy volt felesége, vagy vele ennek megfelelő érzelmi kapcsolatban állt vagy álló nő, vagy az elkövető, a feleség vagy az élettárs leszármazottai, vagy az elkövetővel együtt élő vagy a feleség, illetve élettárs tényleges hatalma, védelme, gyámsága vagy gondnoksága, pártfogása vagy gondozása alatt álló kiskorú, vagy jogilag elismert fogyatékos személy, azokat az eseteket is beleértve, amikor nemi alapú erőszakra került sor;

a büntetőjogi felelősség vizsgálata a családi jogok és kötelezettségek elleni bűncselekmények kapcsán, amennyiben az áldozat bármely, az előző bekezdésben megjelölt személy

a megfelelő áldozatvédelmi végzések meghozatala, az ügyeletes bíró (*Juez de Guardia*) hatáskörének sérelme nélkül;

azon kis súlyú bűncselekmények tárgyalása és elbírálása, amely kapcsán hatáskörrel rendelkeznek, mivel a sértett az előző bekezdésben hivatkozott személyek egyike;

hatáskörük keretei között az Európai Unión belül hozott büntető határozatokkal kapcsolatos végrehajtás és kölcsönös elismerési eszközök kibocsátása és végrehajtása;

a büntetőjogi felelősség vizsgálata a büntető törvénykönyv 468. cikkében szereplő bűncselekmény kapcsán, amennyiben a sértett, akinek vonatkozásában az ítéletet, védőintézkedést vagy biztonsági intézkedést megsértették, az együttélés fennállásától függetlenül az elkövető felesége vagy volt felesége, vagy vele ennek megfelelő érzelmi kapcsolatban állt vagy álló nő, vagy az elkövető, a feleség vagy az élettárs leszármazottai, vagy az elkövetővel együtt élő vagy a feleség, illetve élettárs hatalma, védelme, gyámsága vagy gondnoksága vagy pártfogása alatt álló kiskorú, vagy jogilag elismert fogyatékos személy.

A nők elleni erőszakkal foglalkozó bíróságok a polgári bíráskodás területén – minden esetben a polgári perrendtartásról szóló törvényben (*Ley de Enjuiciamiento Civil*) előírt eljárásoknak és fellebbezéseknek megfelelően – eljárhatnak például a következő ügyekben:

rokonai kapcsolatokkal, anyasággal és apasággal kapcsolatos ügyek;

házasság érvénytelenítésével, különválással és válással kapcsolatos ügyek;

az apa-gyermekek kapcsolattal kapcsolatos ügyek;

a családi ügyekre vonatkozó intézkedések elfogadásával vagy módosításával kapcsolatos ügyek;

a kizárólag a gyermek feletti felügyelettel vagy az egyik szülő által a másiktól a gyermek nevében követelt tartásdíjjal kapcsolatos ügyek;

az örökbefogadáshoz szükséges hozzájárulással kapcsolatos ügyek;

a kiskorúak védelmére vonatkozó közigazgatási határozatok megtámadásával kapcsolatos ügyek.

A nők elleni erőszakkal foglalkozó bíróságok a polgári perekben kizárólagos hatáskörrel rendelkeznek, amennyiben valamennyi alábbi feltétel teljesül:

ha a polgári eljárás tárgya az előző bekezdésben szereplő kérdések bármelyike;

ha a polgári eljárás valamelyik peres fele nemi alapú erőszak sértettje;

ha a polgári eljárás valamelyik peres fele nemi alapú erőszak tettese, felbujtója vagy bűnsegédje;

ha a nők elleni erőszakkal foglalkozó bíróság előtt nő elleni erőszakkal kapcsolatos bűncselekmény vagy szabálysértés miatt büntetőeljárás indul, vagy a nemi alapú erőszak áldozatának védelmét szolgáló intézkedést rendelnek el.

Amennyiben a bíróság azt állapítja meg, hogy a tudomására hozott cselekmények nyilvánvalóan nem a nemi alapú erőszak megnyilvánulásai, a keresetet elutasíthatja és az ügyet áttetheti a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bírósághoz.

Ezekben az esetekben közvetítés (mediáció) nem alkalmazható.

FELLEBBEZÉSEK

A nők elleni erőszakkal foglalkozó tartományi bíróságok elsőfokú határozatai ellen benyújtott jogszabályban meghatározott fellebbezéseket a tartományi törvényszékek tárgyalják.

Egyéb fellebbezésekkel a LOPJ rendelkezései szerint, az ott meghatározott esetekben lehet élni.

AZ ÁLTALÁNOS IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁSI TANÁCS HATÁROZATA ALAPJÁN LÉTREHOZOTT SZAKOSÍTOTT BÍRÓSÁGOK

Spanyolországban nem csak a bíróságokról szóló organikus törvény alapján létesülhetnek szakosított bíróságok – például a kereskedelmi bíróságok, a fiatalkorúak bíróságai vagy a nők elleni erőszakkal foglalkozó bíróságok –, amelyek részét képezik az öt bírósági rendszernek, és így nem sértik az egységes ítélkezés elvét, hanem ilyeneket a fent hivatkozott törvény 98. cikke alapján az Általános Igazságszolgáltatási Tanács is létrehozhat: ilyenek a családjogi (*Juzgados de Familia*) bíróságok, a zálogjogok érvényesítése kapcsán eljáró bíróságok (*Juzgados de Ejecución Hipotecaria*) és a végrehajtási bíróságok (*Juzgados de Ejecutorias*).

Egyéb szakosított bíróságok

Az 1978. évi spanyol Alkotmány VI. címében található 117. cikke kimondja, hogy az ország bíróságainak szervezeti és működési alapja az egységes ítélkezés elve.

Ezt az elvet az egységes igazságszolgáltatás testesíti meg, egyetlen bírói és felsőbírói testülettel, amelynek tagjai alkotják a rendes bíróságokat.

A spanyol alkotmány kimondja, hogy a bírói hatalom forrása a nép és azt a király nevében a bírói testület tagjai, a bírák és felsőbírók gyakorolják, akik függetlenek, elmozdíthatatlanok, tetteikért pedig csak a törvény alapján számoltathatók el.

A bírák és felsőbírók csak a törvényben meghatározott indokokkal és az ott rögzített garanciák mellett menthetők fel, függeszthetők fel, helyezhetők át vagy helyezhetők nyugdíjba.

A bírói hatalmat mind a döntések meghozatala, mind azok végrehajtása tekintetében kizárólag a törvényben megjelölt bíróságok gyakorolják, az ott esetlegesen meghatározott hatásköri és illetékességi, illetve eljárási szabályoknak megfelelően.

A bíróságok nem gyakorolhatnak az előző albekezdésben megjelölteken, illetve a jogszabályban bármely jog garanciájaként kifejezetten biztosítottakon kívüli jogköröket.

A bíróságokon kívül az alkotmány különböző címekben két alkotmányos bírói szervről is rendelkezik. Ezek teljesen függetlenek és pártatlanok, és csak a törvénynek vannak alávetve.

E bíróságok az alkotmánybíróság (*Tribunal Constitucional*) és a számvevőszék (*Tribunal de Cuentas*).

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

A spanyol Alkotmánybíróság a rendes bíróságokon kívül helyezkedik el.

Az Alkotmánybíróság az alkotmány legmagasabb szintű értelmezője, független a többi alkotmányos szervtől és kizárólag az alkotmány, illetve a megfelelő organikus törvény hatálya alá tartozik.

Kizárólagos illetékessége egész Spanyolország területére kiterjed.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG ÖSSZETÉTELE

Az Alkotmánybíróságot tizenkét felsőbíró alkotja, akiket a király nevez ki. Közülük négyet a képviselőház (*Congreso de los Diputados*) javasol, tagjainak legalább háromötödös többségével; négyet a Szenátus (*Senado*), ugyanolyan többséggel, kettőt a kormány és kettőt az az Általános Igazságszolgáltatási Tanács. A kijelölt felsőbírók maguk közül választanak egy elnököt és egy elnökhelyettest.

HATÁSKÖRÖK

Az Alkotmánybíróság a jogszabályok által meghatározott ügyeket vizsgálja a jogszabályok által meghatározott formában, többek között a következőket:

törvények, jogszabályi rendelkezések vagy törvényerejű aktusok ellen benyújtott fellebbezési kérelmek;

az alkotmány 53. cikkének (2) bekezdésében felsorolt polgári jogok és szabadságok megsértése miatti fellebbezési kérelmek;

az állam és az autonóm közösségek, illetve az autonóm közösségek egymás közötti alkotmányos hatásköri vitái;

az állam alkotmányos szervei közötti viták;

a nemzetközi szerződések alkotmányosságának megállapítása.

További információk: [Alkotmánybíróság](#)

SZÁMVEVŐSZÉK

A Számvevőszék az államháztartás és a gazdaságirányítás legfőbb ellenőrző szerve az állam és a közsféra területén.

Saját hatáskörének sérelme nélkül a Számvevőszék a törvényhozó hatalom eleme és közvetlenül a spanyol parlament (*Cortes Generales*) alá tartozik.

A SZÁMVEVŐSZÉK ÖSSZETÉTELE

A Számvevőszéknek tizenkét tagja – számvevője (*Consejeros de Cuentas*) – van, akik közül hatot a képviselőház, hatot pedig a Szenátus nevez ki. A bírókhoz hasonlóan a számvevők is függetlenek és elmozdíthatatlanok, és ugyanolyan összeegyeztethetlenségi szabályok vonatkoznak rájuk.

A SZÁMVEVŐSZÉK FELADATAI

A Számvevőszék két feladata a következő:

Külső, állandó és átfogó ellenőrző tevékenység, amelynek célja annak megállapítása, hogy a közszektor gazdasági és pénzügyi tevékenysége tiszteletben tartja-e a törvényességet, a hatékonyságot és a gazdaságosságot elveit.

Bíróságként feladata a közjavak, közpénzek vagy állampapírok kezeléséért felelős személyek pénzügyi felelősségének megállapítása, célja pedig, hogy a hűtlen kezelés, a helytelen vagy hiányos okirati alátámasztás, vagy egyéb okok vagy magatartások által érintett közpénzek megtérüljenek.

További információk: [Számvevőszék](#).

SZOKÁSJOG ALAPJÁN MŰKÖDŐ BÍRÓSÁGOK

A szokásjog alapján működő bíróságokat az alkotmány 125. cikke a nép igazságszolgáltatásban való részvételének egyik formájaként ismeri el.

A bíróságokról szóló organikus törvény 19. cikk szokásjog alapján működő bíróságként ismeri el a Vega Valenciai Vízügyi Törvényszéket ((*Tribunal de las Aguas de la Vega Valencia*) és a murciai Bölcs Emberek Tanácsát (*Consejo de Hombres Buenos de Murcia*). Mindkettő olyan szokásjogi intézmény, amely vízkezeléssel kapcsolatos ügyekben jár el.

2009 óta e két spanyol szokásjogi bíróság szerepel az emberiség szellemi kulturális örökségének reprezentatív listáján és élő bizonyítéka az embercsoportok azon képességének, hogy demokratikus úton összetett intézményeket hozzanak létre saját tagjaik közül.

VEGA VALENCIAI VÍZÜGYI TÖRVÉNYSZÉK

Ez Európai legrégebbi bírósága.

Valencia területén jár el.

A Huerta Valenciana (Valencia egy termékeny régiója) területén élő gazdálkodók által demokratikusan választott nyolc tagból áll. A törvényszék hatáskörébe tartozik a víz igazságos elosztása a földtulajdonosok között, a földtulajdonosok között felmerült jogviták megoldása és az öntözési előírások megszegése esetén a szankciók kivetése.

Murciai Bölcs Emberek Tanácsa

A murciai Bölcs Emberek Tanácsa a középkorra nyúlik vissza. 1849-ben intézményesítették és szabályozták, mint Huerta de Murcia (Murcia egy termékeny régiója) legfelsőbb bíróságát. A Tanács az elnökből, a titkárból öt tagból áll.

A murciai Bölcs Emberek Tanácsa minden csütörtökön nyilvános tárgyalást tart az önkormányzat üléstermében és még aznap, vagy legkésőbb a következő tárgyalási napon meghozza az ítéletet. A határozatokat azonnal, egyszerű többséggel hozzák, de egyenlő számú szavazat esetén az elnöki szavazat dönt. A murciai Bölcs Emberek Tanácsa kizárólag pénzbeli szankciót állapít meg. A bíróság határozatai véglegesek, jogerősek és végrehajthatók.

További információk: [Bölcs Emberek Tanácsa](#).

Kapcsolódó linkek

[SPANYOL ÁLTALÁNOS IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁSI TANÁCS](#)

[SPANYOL ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG](#)

[SPANYOL SZÁMVEVŐSZÉK](#)

[SZOKÁSJOG ALAPJÁN MŰKÖDŐ SPANYOL BÍRÓSÁGOK](#)

Utolsó frissítés: 17/01/2024

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.